

શ્રી વિશ્વ વિનોદ નાટક કંપની.

વિર પ્રતાપ.

નાટકનાં ગાયનો અને ટુંક સાર.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

વિશ્વ વિનોદ નાટક કંપનીના માલેકો.

વીરમગામ.

મેનેજર:—

મયાશંકર રેવાશંકર મહેતા

વીરમગામ ધી ન્યુ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

શા મફતલાલ માણેકલાલે છાપ્યું.

આવૃત્તિ ૧ લી   પ્રત ૧૦૦૦

સને ૧૯૨૩.

કીમત ત્રણ આના.

વીર પ્રતાપ નાટકની પ્રવેશ[illegible]ર ટુંક હકીકત.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ -અધોગતી
દુર્દશા ઐક્ય [illegible] પ્રભાવ [illegible]

પ્રવેશ ૧ લો.-પડદો
[illegible] પ્રતીબન્ધમાં ઉભેલા પ્રના
દુર્દશા અટકાવવા આર્ય ઇસ્લા[illegible] [illegible]
રક્ષાનો દ્રઢ વીચાર બાદ બહાદુર આવતા ભાર્ત ભુમીના [illegible]
[illegible]પર સજ્જડ તકરાર અભીમાની બહાદુરનુ સ્વાર્થ આગળ [illegible] તુચ્છ જણાવી ભુજબળપર અભીમાન કેદીઓની [illegible] અને અનાદર યુદ્ધ દીલાવાર કેદ. (ટેબલો)

પ્રવેશ ૨ જો.-(કોમીક) જુઠો તથા ચતુર નામના વાણીયા દીલ્લીના ઠગ બની ભૂલામણીને જાળમા ફસાવે છે. અને શાહુકારી [illegible] બડાઇ કરી જાળ પાથરે છે. તેવામા ભૂલામણીની નાની બેન કસ્તુરીનું આગમન તેને જોઇ ચતુરનું તેનાપર આશક પડવું ભૂલામણીએ જુઠા તથા ચતુરને આમંત્રણ આપી ઘેર બોલાવવા તથા સગવડ [illegible] પોતાના બાપ પાસે રવાંના કરવી પાછળથી જુઠા તથા ભુ[illegible] ર અને તેને ઘરે લઇ જવું.

પ્રવેશ ૩ જો-બહાદુરની છાવણી પોતાને બ[illegible] [illegible]દુરના ગર્વની પરીસીમાં સૂબા બંધ દીલાવરથી ગ[illegible] [illegible]વાની માગણી વીર દીલાવર માતૃ ભુમિ પ્ર[illegible] [illegible]
પ્રાણને તુચ્છ કરી આર્ય ઇસ્લામી ઐ[illegible]તા માટે પ્રાણનું [illegible]
તૈયાર થવું ઐકયતાપર સજ્જડ [illegible] વી[illegible] દી[illegible]
નીકળેલ પ્રતાપ અગ્નીના સમ[illegible]
સાબીત કરવી દેશ રક્ષા અને [illegible] પ્ર
દીલાવરને બંધન મુક્ત કરી પડ[illegible]

પ્રવેશ ૪ થો.-(કોમીક) કસ્તુરી યોવનમાં મલકાતી યાર શોધવા મોજમજા કરે છે. તેવામાં ચતુર પાછળથી આવી તેને ફસાવવાનો તાલ કરવો, બનેનો પ્રેમ વીનોદ અને પ્રથમ પ્યારમાં ચતુરને આંધળો પાડી બનાવી રસ્તે પડે છે, પાછળથી જુઠાનું આગમન અને તેને આંધળો પાડી બનવાનું કારણ પુછતાં કસ્તુરીએ ગમત કરેલી જણાય છે જુઠાએ ચતુરને કસ્તુરી સાથે પરણાવવાની પ્રતીજ્ઞા, પ્રપંચ કરી ચતુરને નોકર બનાવી પોતાના કાકાની માંદગીના ખબર આપવા તથા બાજે પ્રપંચ પોતાની મા મરી જવાથી રૂપિયા પાંચ કરોડનો વારસો મલવાનો છે, આવા ગપગોલા ચલાવી ભુલામણીના બાપને ફસાવવો અને ત્યાંથી જલ્દી જવા તૈયારી કરવી જેથી ભુલામણીનો બાપ પોતાની દીકરીનો હસ્તમેળાપ કરી આપવો. અને પાછળથી બન્નેનો પ્રેમ વીનોદ

પ્રવેશ ૫ મો-વસંતોદ્યાન આર્ગો ઇસ્લામીયોની ઐક્યતા રૂપી ખીલી રહેલી ભારતની વસંત રૂતુ માટે વીરમણીની સખીયોની પ્રસંસા વીરમણીની યુવાવસ્થાની અંતર પીડા. પ્રેમ પ્રતાપનું પ્રથમ પ્રેમ દર્શન વીરમણી પ્રેમ મહીમા વીષે રહયોદગાર પ્રતાપના ચાતુર્યયુકત સચોટ પ્રત્યુતરથી પ્રસન્ન થઇ મનોદપ્રાપ્તીની વીરમણીનું ઇનામ આપવા બંધાવું ભદ્રકુમાર સૌંદર્યોદ માન્દ પ્રતાપ પ્રગટ થતાં પ્રેમમાગણી મોહાશક્તિમાં ઇર્ષાળુ બનેલા ભદ્રકુમાર પ્રગટ થતાં રંગમાં ભંગ અને મનની વાત મનમાંજ રહેતાં પ્રેમીયુગલનું પ્રથમ પ્રેમ દર્શને વિખુટા પડવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો.-ફિરકેરાયલો બહાદુર પોતાના સરદાર સાથે વીરમણીને ઉપાડવી આવવાની મસલત આખરે એકજ ઠગાવ વીરમણીને બગીચામાંથી ઉપાડવી પ્રેમઘેલી વીરમણી સાથે સખીઓનો હાસ્ય વીનોદ બાદ ભદ્રકુમાર આવી પ્રેમ માગણી કરતા વીરમણીના ઉંડા ઉ જવાબ- ભદ્રકુમારના ક્રોધ સામે વીરમણીની અડગતા પોતાના પ્રેમમાં પ્રતાપને આડો આવતાં જાણી કુટીલ ભદ્રકુમારે મીત્ર ધર્મ ભુલી વેરમાટે ઉશ્કેરાવું વીરમણીને તારતા અને ભદ્રકુમારનું અપમાન બે સખીઓએ પીસ્તોલો લઇ વીરમણીના રોયળનો બચાવ. (ટેબ્લો)

પ્રવેશ ૭ મો,-બગીચો, વીરમણીને સખીઓની સતાવણી પ્રતાપ આવતા પ્રેમીઓનો પ્રેમરંગ વાઘદષ્ટી ગોર થતાં સખીઓની સ્હાય માટે બુમ. પ્રતાપનું વાઘનાનાસ માટે જતાં આકાશ માર્ગેથી બહાદુરનું એરો- પ્લેન પર આવી વીરમણીનુ હરણ અને આકાશ ગમન. પ્રતાપ દીલાવર

અને સીપાઇઓએ એરોપ્લેન ઉપર ગોળીબહાર કરતા એરોપ્લેનમાંથી એક સરદારનું ઘાયલ થઇ જવું બહાદુરે એરોપ્લેનમાંથી ગોળીબહાર કરતાં દીલાવર તથા પ્રતાપના બે સૈનીકોએ ઘાયલ થવું વીરમણી હરણ

ભયંકર ટેબલો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.-માર્ગ,—વીરમણીના હરણથી રહસ્યથી આઘાત પામેલો પ્રતાપસીંહ રોષે ભરાયલા પ્રતાપની ક્રોધીત જ્વાળા, પ્રતાપ પાસે જવ. નીકળેલા દીલાવરનો માર્ગમાંજ ભેટો હકીકતમાં જણાવતાં યુકતીથી પ્રતાપસીંહ પાસેથી વચન લઇ વીર દીલાવરનું પોતાના આર્ય હીન્દુ મીત્ર માટે સાહસ ખેડવા તૈયાર થવું મીત્ર ધર્મનો સત્ય પ્રકાસ હીન્દુ મુસલમાનના ઐકયતાના સાર્થીક રૂપ મીત્ર ધર્મ બજાવતા દીલાવરનું વીરમણીની મુકતીમાં જવું હીંદુ મુસલમાનની ઐકયતાની પરી સીમા.

પ્રવેશ ૨ જો,—બહાદુરની છાવણી. બહાદુરનું આકાશ માર્ગેથી એરોપ્લેનલઇ ઉતરવું વીરમણી પ્રત્યે પ્રેમમાગણી વીરમણીના અડગ જવાબ ધર્મ અધર્મ પર તીખી તકરાર વીરમણીની પ્રભુપર આસ્થા બહાદુરનું બળાત્કાર કરવા જતાં વીરમણીને છોડાવવા નીકળેલ બહાદુરનું વક્ષ પરથી ગોળી બહાર કરતા બહાદુરની ધારણામાં ધુળ અને વીરમણીના શીયળનો બચાવ. (ટેબલો)

પ્રવેશ ૩ જો,—વીરસીંહનું વીચાર ભુવન. અધુનીક ભાર્ત ભુમીની થએલી અધોગતી દેશ રક્ષા આદરવા હીન્દુ મુસલમાનોની ઐકયતાની અગત્ય વીષે વીરસીંહની સરદારો સાથે ચર્ચા શતરૂના ઓચીંતા ...ની જાણ થતાં પ્રતાપનો વીરત્વ ટેક.— છપ્પો

આ શરીરમહીં આ હાથ પગમાં, દેશ ભક્તી પુર છે.
દેશ રક્ષાની મહીં. આ પ્રાણ પણ મંજુર છે.

ભદ્ર કુમારના કુટીલ વીચાર અને યુકતીથી વેર વાળવાનો ઘાટ (નુગરોનાશ)

પ્રવેશ ૪ થો.-કારાગ્રહ—વીરમણીનું કાળાગ્રહ સેવની દયાજનક અવસ્થા બહાદુરની પુનઃ પ્રેમ યાચના વીરમણીનો અડગ ટેક સારાસાર પર સજડ વાક યુધ્ધ દીલાવરનું જેલ તોડી વીરમણીનો છુટકારો કરતાં ચોકીદારોથી અવરોધ યુધ્ધ વીર દીલાવરનું જેલ તોડી વીરમણીને લઇ છટકી જવું. (ટેબલો) (સીપાઇઓના ખુન)

પ્રવેશ ૫ મો, (કોમીક) જુઠા તથા ચતુર પોતાના કરેલા પ્રપંચ અર્થી હરખાય છે. પણ ચતુર વાંઢો રહી ગયો છે જેથી જુઠાને પોતાના માટે ભલામણ કરે છે. જુઠો પ્રતીજ્ઞા પુર્વક પરણાવવાનું વચન આપે છે પરંતુ પોતે ભુલામણીને પ્રપંચથી લાવ્યો છે. પોગળ ખુલ્લું ન થાય તેટલા માટે ચતુરને સમજાવી રવાના કરવો ને ભુલામણીના આવ્યા બાદ આવી પ્રપંચ કરવો કે તમારા બાગ બંગલામાં આગ લાગવાથી તમામ સળગી ગયું પાછળથી ભુલામણી પશ્ચાત પ જુઠાનું સમજાવવું અને પોતાના લેણીયાત મારવાડીને ફસાવવાની યુકતી ચલાવવી અને પોતે છુપાઈ જવું મારવાડીનુ આગમન તથા ભુલામણી જોઇ ફસાવું પાછળથી ચતુર તથા જુઠાએ તેને પકડી ધમકાવી લેણા રૂપીઆનુ પાણી કરાવી નવા પચીસ હજારની બાકી.

પ્રવેશ ૬ ઠો કીલ્લો—બારવટીઆથી દેશનુ રક્ષણ કરી સ્વદેશ રક્ષકની અમર કીર્તી વરવા પ્રતાપસીંહની સૈનીકોને શીખામણ દેશ રક્ષાની બાબામાં સમાયેલી આર્યને ઇસ્લામની ઐકયતા બહાદુરસીંહના તોપના મારાથી કીલ્લાનું તુટવું પ્રતાપનો અવરોધ હીત અહીત પર કેટલી તકરાર ને અંતે યુધ્ધ પ્રતાપ કેદ પ્રમાદી બહાદુરનું શીરચ્છેદ માટે તૈયાર થવું વીરમણીનો છુટકો કરી પાછા ફરતા દીલાવરની અ-ણીના સમયમાં સ્હાય સત્ય અસત્ય પર વાકય પ્રહાર વીરમણીનાં વીરતા અને દીલાવરને હાથે બહાદુર કેદ. (ટેબલો)

પ્રવેશ ૭ મો,—પોતાના મીત્ર પ્રતાપ પ્રત્યે દીલાવરની વફાદારી: વીરમણીએ દીલાવરની બહાદુરીની પ્રશંસા: કરવી પ્રતાપના સુખદુખમાં સાથ દેનાર વીર ઇસ્લામી દીલાવરનો આભાર માનવો હિન્દુ મુસલ-માનની ઐકયતા.

પ્રવેશ ૮ મો,—દરબાર—બહાદુરનો ન્યાય બારવટીઆના શૌર્ય પુર્ણ ગર્વિષ્ટ જવાબ વીરતાનાં કદર કરનાર ન્યાયી વીરસીંહના કદરશુજ અને શીરચ્છેદના બદલે કેદનો હુકમ ભદ્ર કુમારની બીછા-વેલી જાળથી રણુમલનું પોતાની પુત્રી વીરમણીનો લગ્ન સંબંધ ભદ્ર-કુમાર સાથે કરવાની ઇચ્છા ચક્કર અવળુ ફરતું જોઇ દીલાવર યુકતીથી લગ્ન કાંઇ મુલતવી રખાવવુ ભદ્રકુમારે પોતાની જાળ ઉંધી પડતી જોઇ ક્રોધે ભરાવું. (ડસ્ગો ઝેરી અજગરો)

પ્રવેશ ૯ મો.-(કોમીક) ચતુર તથા જુરો બારવટીઆ બંની જંગલમાં છુપાય છે તેવામાં ચંદ કસ્તુરી તથા નુરી આવે છે રસ્તામાં ભાતુ કરવા બેસે છે ત્યાં બન્નેએ આવી ધમકાવી લુંટ કરવી તેજુરી તથા કસ્તુરીને લઇ ડોસો ડોકરાને ... પાડવા અને ... જવું ત્યાર બાદ કસ્તુરી તથા ચતુરનો પ્રેમ ... અને પોતાના બાપ પાસે જવા ... પુર્વક ... ચતુરને ગુલામગીરી કરી બન્નેએ પોતાને ઘેર જવુ

પ્રવેશ ૧૦ મો - કારાગ્રહ સામતે એક સરદારની સ્હાયથી જેનતેકો બહાદુરને નસાડતા દીલાવરે સામતને ઠાર કરવો બહાદુરનુ સપડાઇ જવું બહાદુરસોલ પુનઃ કેદ.

(સોનેમાનો હરીફાઈ કરે એવો ટેબલો.)

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો—ભદ્રકુમારનો મહેલ. પ્રતાપ દીલાવર પ્રત્યે વેર લેવા આ વીરમણીને હસ્તગત કરવાના પાપી પબાડ અચાનક દીલાવર આવી પડતા કેટલાક ઉદગાર સાંભળી લેવા વઢા બેવફા નીતિ અનીતી પર તીખી તકરાર ... થી ... કુદરતની અનુકુળતાએ પ્રપચી પકડા, દીલાવરનો ... (...)
ટેબલો.

પ્રવેશ ૨ જો પ્રતાપનો મહાલય, ચંદનોદ્યાનમાં જવા સજ થઇ દીલાવરની રાહ જોતો પ્રતાપ ઉશ્કેરાયલી અવસ્થામાં આવવું ભદ્રકુમારની નીચના પ્રકાશમાં આવતા પ્રતાપનો ક્રોધ મીત્ર ખાતર જીવના જોખમે ચંદનોદ્યનમાં તપાસાર્થે જવા દીલાવરનું તૈયાર થવું પ્રતાપના અંતરેથી મીત્ર ધર્મપર વીવાદ અને એકતાના નમુના રૂપ દીલાવરની મીત્ર ધર્મની તકરાર આગળ પ્રતાપનું મ્હાત થવુ દીલાવરનું દ્રીનીયવાર દીઠું મીત્ર માટે જીવનનું જોખમ ખેડવા જવું (મીત્ર ફરજનુ ઉતકૃષ્ટ દ્રષ્ટાંત) એકયતાનો નમુનો.

પ્રવેશ ૩ જો. કારાગ્રહ– બહાદુરને આવેલા સ્વપ્નાથી સારાસાર સમજાવતાં શેતાનનું સ્વપ્નમાં ફેરવવુ ભદ્રકુમારની કુટીલતાનો અંક બહાદુરને પોતાના તરફદમાં લાવવા સમજાવી લાલચ આપવી બહાદુર

બહારવટીઓનો તુચ્છકાર અને શુભ શીખામણ ધર્મ અધર્મ સત્ય અસત્ય પર પ્રબળ વાક્ય યુદ્ધ ક્રુર ભદ્રકુમારના હાથે બહાદુરસીંહ ઠાર ખુનપર ખુન. (ટેબલો)

પ્રવેશ ૪ થો ચદનોખાન વીરહી બાળાનો વીરહ વીનોદ ભદ્રકુમારની કુટીલતા વીરબાળાની વીરતા અને ઝપાઝપી દીલાવરની સહાય અને ભદ્રકુમારથી અવરોધ (સીન ટ્રાન્સફર) (વીકટ માર્ગ)

પ્રવેશ ૫ મો વીરમણીને ઉઠાવો આવના ભદ્રકુમાર પાછળ દીલાવર પ્રતાપની સહાય વીરમણીની મુક્તી અને દીલાવર ઘાયલ દીલાવરની પોતાને માટે થયેલી આવી સોચનીય દશાપર પ્રતાપને હ્રદય વીદર્ણ સંતાપ ભદ્રકુમારની વધુ સહાય લઈ ખુનના આરોપ માટે ઉભય મીત્રોને કેદનો હુકમ

વીરોની વીરતા નથી ભગ્ર ધરતા
શુરવીરો કદી સંગ્રામમાં લડતા.
નથી ડર આણુતા ઉરે,
લડી સંગ્રામમાં મરતા.

ભદ્રકુમારના સૈન્ય સાથે ભદ્રકુમારનો એકયતા ઉપર વાક્ય પ્રહાર યુધ્ધ પ્રતાપ દીલાવર કેદ, (પાપી પ્રદર્શન) ભદ્રખાનનું પિત્ર દ્રોહી કાવતરૂં છુપા વેશમા વીરમણીએ ભેદ જાણી જતાં પાપીઓના પ્રપચને જડમુળમાંથી ઉખાડી નાખવાનો દૃઢ વીચાર.

પ્રવેશ ૬ ઠો—કોમીક ચંદનદાસ તથા રોહીણી કસ્તુરીના હરણથી તથા લુટાવાથી રોવે છે, તેવામાં ભૂલામણી આવે છે તે પણ વાત જાણી રોવે છે ત્યાં કસ્તુરી તથા ચતુર આવે છે. તેને જોઈ બધાએ ખુશી થયું. બારવટીવાના હાથમાંથી ચતુરે બચાવી તેથી તેનો આભાર માનવો ચતુરે તે ઉપકારના બદલામાં કસ્તુરીના પ્રેમની માગણી કરવી, ચંદનદાસે ના પાડવી પાછળથી જુઠો સીપાઇને લઇ આવે છે. અને પોતે ઠગ બની આવેલ તે વખતે સોંપેલ તજોરી તથા રૂપિયાની માગણી કરવી ચંદનદાસે ચોરાઇ ગયુ તેવો જવાબ આપવો જેથી જુઠાએ જમાદારને સમજાવવા કે પ્રપંચ છે માટે મારી ફરીયાદી લઇ તેને કેદ કરો ચંદનદાસની આજીજી છેવટે પોતાની નાની દીકરી કસ્તુરી ચતુર સા થે પરણાવવા વચન આપે છે જેથી જુઠો જમાદારને ચા

પાણીના પૈસા આપી દેવાના કરે છે પાછળથી બન્નેનો હસ્ત મેળાપ તથા જુદાનો આનંદ—

પ્રવેશ ૭ મો. કારાગ્રહ—પ્રતાપ દીલાવરની કંગાળ અવસ્થા ભદ્રકુમારે દીલાવરને પ્રતાપનો પક્ષ તજી દેવા લલચાવવો વીર દીલાવરનો દીલાવરી ટેક.

હાથમે હો હથકડી, ઔર પયરમે જંજીરહો,
દોસ્ત ખાતીર ગરદનકી હીલતી ગલે શમશીરહો,
હીલતી ગલે શમશીરહો આંખોકે માંનીદ તીરહો,
પરવા નહીં યેહ જાનપે જેહમત ખોલા આખીરહો,
હીં દુ મુસલમાં એક દીલમે જીન્દગી આખીરહો,
ભદ્રકુમારની નીર્લજતા કુટીલતાનો આદર્શ ચીતાર.)

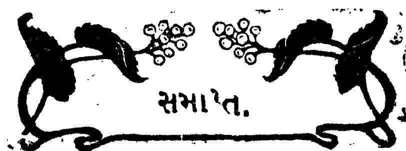
પ્રવેશ ૮ મો— ભદ્રકુમારની રાખેલી ચંપા નાયકાનું રાણીપદ માટે મલકાવું ભદ્રકુમાર દેરતો સાથે આવવું નાચરંગ ભદ્રકુમાર પાસેથી રાણીપદ લખાવી લઈ આનંદમાં મલકાવું.

પ્રવેશ ૯ મો—દરબાર પ્રતાપ દીલાવર ન્યાયસન સમક્ષ. વીરમણીનું ગુપ્ત વેષે આવી પ્રપંચ પ્રગટ કરતા ભદ્રકુમાર સાથે સત્ય અસત્ય ધર્મ અધર્મ નીતી અનિતી વફા બેવફા પર ઝપાઝપી પ્રપંચ પ્રગટ થતાં ભદ્રકુમારનો આત્મઘાત.

પાપ છુપુ રાખે છાનું ન રહે ખુલ્લુ થશે.
ઘડો જે પાપનો પુરો ભર્યો અંતે ફુટી જશે

પ્રતાપ દીલાવર નીર્દોષ કેશરરક્ષા કરવા ભાર્તવાશી દેશબન્ધુ આર્ય ઇસ્લામીઓની એકયતાના પ્રબળ પુરાવારૂપ નઅતી સમાપ્તી સાથે પ્રતાપસીંહને રાજ્યાભીષેક વીરમણી ને પ્રતાપનો હસ્ત મેળાપ.

આનંદ આનંદ આનંદ

પાત્ર પરિચય.

પુરૂષ વર્ગ.

વીરસીંહ—અમરગઢનો મહારાજા.

ચંદ્રકુમાર—વીરસીંહનો કુટીલ કુમાર (કાળોનાગ)

પ્રતાપ—વીરસીંહનો સરદાર (નાટ્ય નાયક)

દીલાવર—વીરસીંહનો મુસલમાન પ્રહાર (એક ઓરતની આહશે મુવી

રણુમલ—પુષ્પાવતીનો ઠાકોર (વીરમણીનો પીતા)

બહાદુર—અમરગઢ પર ચડાઇ કરનાર વીરરાજ બારવટીઓ.

જુઠો—વણીક જ્ઞાતીમાં ઉત્પન થએલ ભુલામણીનો આશક સોનેરી ટોળીનો મેંબર નં. ૧ ખાપરો.

ચતુર—જુઠાનો નાનો ભાઇ સોનેરી ટોળીનો મેંબર નં. ૨ કોડીઓ પાછળથી કસ્તુરીનો આશક.

ચંદનદાસ—ભુલામણી તથા કસ્તુરીનો પીતા પાછળથી જુઠા તથા ચતુરનો સસરો,

સ્ત્રી વર્ગ.

વીરમણી—રણુમલની પુત્રી પાછળથી પ્રતાપની પ્રેમદા

કાંતા **શાન્તા** **મેંના**	વીરમણીની મુખ્ય સખીઓ.

ભુલામણી—ચંદનદાસની પુત્રી પાછળથી જુઠાની માશુક,

કસ્તુરી—ચંદનદાસની પુત્રી પાછળથી ચતુરની માશુક,

સામંત, સંત્રીસ, બારવટીઆ, દાસ, દાસીઓ, નાયકાઓ વગેરે

ૐ

વીર પ્રતાપ નાટકના ગાયનો.

નટી-બાળાઓ. **મંગલાચરણ.**

શ્રી વર શ્રી કમળાકર,
કેશવ સંભવ ભાજન ભુદર .... શ્રી.
માંગલ્ય કારક લીલા વિસ્તારી,
મુકુંન્દ માધવ હે મહહારી,
ધર્મ ધારી અસુર મારી,
જગતનું જેને લીધા તારી,
ગોવિંદ ગીરધારી. અઘહર શ્રેયકર........શ્રી

બાળાઓ-- ૨

કરે સફળ જીંદગી કરેરે દેશની સેવા હૃડે ધરે,
દેશની શેવા હૃડે ધરે તે અમર વિજય માળને વરે-કરે.
અન્ય શુભ કૃત્ય નહીં દેશ સમ માત્રુ ભમી દુ:ખ હરે,
સુત્ર સમજીએ આર્ય ઈસ્લામી ધરી ઐક્યતા ફરે--કરે.
હીન્દ વીર સૌસંપ ધરીને સ્વદેશ રક્ષા ગૃહે,
દેશોદ્ધાર થશે તો પળમાં ગર્થ ભાર્તનો સરે—કરે

લશ્કર— ૩

દેશ રક્ષા મનમેં શુરવીર ધરી શત્રુ દળને હણશે,
ભારી હર્ષ હીન્દ તારશે ધૈર્ય ધારશે;
દેશ દાઝ વ્યાપી હીન્દ બાળમાં,
આત્મ ભોગ આપો સૌએ સાંગીને;
શત્રુ હણો એક પળમાં આલો વાહ વાહ વાહ. (૩)

ભુલામણી— ૪

હું મદમાતી ભુલામણીના નામે હું પંકાતી

કોઈ લેરી જોઈ લચકાતી તુ લટક છબી લેખાતી—હું
ભર જોબનમાં ઝોલાં ખાતી દેવ દરશ વીણુ જાતી
નીરખી કંઈ કંઈ અતર કળીઓ ખીલીને કરમાતી,
આ રસથી છલકે મુઇછાતી— હું મદમાતી

ભુલામણી જુગાબાઇ ૫

હું તો વારૂં (૨) આ તન મન ધન તમપર કુરબાન
આજ મારા આંગણુમાં શે.ભાવશો— હું તો
અમે પરદેશી (૨) પ્રેમ ભુખ્યા લડકાયા મેમાન
આજ મારા આંગણા શોભાવશો
નખરા ઓછા કરો આ કાળજું કોરાય જો,
સુરતી જોઇ મીઠીમુને કાંઈક કાંઇક થાય જો
હાય મારી નખ્યા કે નીચે પાડી નખ્યા (૨) અમે

કસ્તુરી— ૬

અજબ સુરત મદભરી આ મોહની શોભાવતાં,
રંગીલો કોઈ લાલને લહુ બનાવતાં— અજબ
રંગ રૂપમાં રહીઆળી હું છેલ છબીલી મતવાલી
પરણીને પરવશ થાવાની રસીઆને રીઝવવાની,
અલબેલા કોઇ છેલની છબી છુપાવતી
હું તો છબી છુપાવતી એની છબી છુપાવતી.

જુઠો ભૂલમણી— ૭

હોલના આરામ અમારા છો શ્યામ અમારા
સલુણા લેચન તારા,
ભલા ભલાને ભુલાવે ભુલામણીમાં લાવે,
જુઠીયો જાળમાંહી નહીં આવે
ભુલામણી એવા બોલ રસાળા—દીલ
પરવશ કીધો તેં રાખ હૃદયમાં
દીધાં છે પ્રેમના તાળા—સલુણી

એ ઉરના બંધન બળવા નવ છુટે પ્રાણુ મારા,
જોડુ જુગતું થયું આપણું જગતના લોકો જોશે
આ બુલબુલને જોઇ કુંઇકતો માથે એઠી રોશે
કહેવં સહુ તમારી વહુ હોયરે વહુ—જુવા—

સખીઓ. વીરમણી— ૮

સાખી.

વસંત રૂતુ સમ ભાર્તના પુર્ણ કરે પ્રભુ કામ,
ભેટે બંધુ ભાવથી આર્ય અને ઇસ્લામ.
ભારતી માતાના સૌ મળી ગુણુ ગાવો,
ગાવો હીન્દના બાળો ગુણુ ગાઇ હર્ષ દઢાવો;
દેવી હીન્દ માત પ્રેમે પુજન કરીએ આપનું—ભારતી.
દેશીઓને હર્ષથી આજે વધાવીએ,
અર્પી સહાય એની અંતર રીઝાવીએ;
લાવો વીજય માળ દેશના ભક્તોને
કંઠે શોભાવીએ—ભારતી.

સાખી–હીન્દ માતાના પુત્રો સો હીન્દી મુસલમાન
સંબંધ સમજીએ સખી જળને મીન સમાન.
ધન્ય ભાગ્ય આજ દીને ભાર્તનારે લોલ,
આર્યને ઇસ્લામ અંતર એક કરે લોલ;
સુખનો સુરજ [illegible] લોલ,
સાચા વીર્યોના [illegible] લોલ—ભારતી.

વીરમણી— ૯

છોડોજી ના શરમાવો રસીયાજી પ્રેમે સીધાવો,
સખીયો આવી તમ જાવો કરે હાંસી નહી શરમાવો—૨.
પ્રતાપ–શાને સુંદરી તું શરમાયે, આવો આજે મળીયે.
વીર—જાવોજી [illegible] (૨)
પ્રતાપ-પ્રેમનો પ્યાસી થઇશ ઉદાસી,

ચપળા—એં એં એં એં .... આશું કરોછો:
પ્રતાપ—અરે ચુપ ચુપ
ચપળા—ઓ હો હો હો હો
વીર—નાથ નહી શરમાવો. રસીયાંજી છોડો-
વીરમણી— ૧૦

વદન વ્હાલું લાગે મોહનનું મને,
વિરહે વીપદ વ્હાલા કહું શું રે તને.
દીસે દુઃખ દીલમાં ભારી વ્હાલા વીચારજોરે,
ઘેલી થઈ ઘેલી પીયુ નામ ઉચારજો.
વીના વ્હાલા ના સુખ થાય (૩) મન મુંઝાય—વદન
વ્હાલા વિરહે જીવ જાય મનડું મુંઝાય છે,
દેખી વૃક્ષ વળગી વેલી દીલડું દુખાય છે.
રહે હૈયેના હામ હામ હામ વીના શ્યામ.... વદન.

બાળાઓ— ૧૧

સખી શાને અધીરી બેની આવી,
રેલવશે રસથી પ્રીતમજી પ્રીતે બાહુ તાણી,
પછી ધીરી અધીરી પડને શાણી, રેલવશે-
વીર— બેની બધી થઈ એક સંપે મુજને નહી મુઝાવશો.
અજાણી લાગી ઠેઅતો છોઢો નહી ચીડાવશો.
સખીઓ- જાણી અજાણી મુખ કહીનઃ અમથકી ફાવી જશો,
ચાળા તજી સાચું કહો મનમાં છુપાવી શું હશો. સ.

સખીઓ- ૧૨

વાહરે રસીલી પ્યારી વાહરે છબીલી પ્યારી,
લટકેથી લોભાવો જોઇલે, (૨)
અજબ આંખનો ચાળો, વાહરે

પ્રતાપ— સાખી
આ ગાલની લાલી ઉપર બુલબુલ મરી મરી જાય છે.

વીર—આ વ્હાલની પ્યાલી ઉપર મુજ મનડું લલચાય છે.
બાળા—આ વાદળાને વાંદરીનો ખેલ અહીંયાં થાય છે.
ભાઇ આમ બેરી જોઈને દુનિયા દીવાની થાય છે,
સખી-વ્હાલાને કેવી વીંટાણી સખી શાણી સમજુ છે.
જોઈલે (૨) અ જ બ... વાહરે.

અંક ૨ જો.

પ્રતાપ— ૧૩

અંતર અંતર સળગી રહું છું,
દેવ થયો કોપ હૈયે ધરૂં છું.... ....અંતર
પ્રેમે ભીંજાઇ પ્રથમ રીઝાઇ
વિરહે મુંઝાઇ આજે રહું છું.... ....અંતર
અંતર ધ્રૂજે લ્હાયન બુઝે,
કાંઇ ન સુઝે પ્રેમ સહુ છું... ....અંતર

વીરમણી— ૧૪

દીન બંધુ દીન બાળની અરજ સ્વીકારોએ.... ....
તારો રહારો,
કામી રીપુના કર્મથી દાસી ઉગારો એ... ....
કષ્ટ વીદારો.
પંચાળી પુર્યા ચીર અને મીરાં બચાવીએ.... ....
વીપે ઉગારી,
સીતાને ફરી સ્હાય છે વનવાસ કરાવીએ.... ....
રાવણ મરાવી— દીન
સંકટ તણીના ન્યુનતાના ગુણનો આશિએ.... ....
કાંઇ વીચારો,
કરજો ક્ષમાજો કંઈ થયો હોય દોસ જે મારોએ.... ...
આધાર છે તારો— દીન

૧૫

વ્હાવ્હા કેવી રઢીયાળી મીઠીને મરમાળી
આરી આંખલડી મણીહાર છે,

ભીસી જોબનની બહાર
આખા જીવનનો સાર
મારો સુંદર શણગાર છે— વ્હાલા,
વીરહ તાપે હાય તપેલી યોવન મદ મલકાતી.
ગજગામીનીને મદમાતી કટી કેવી લચકાતી,
હું ચાલુછું મચકાતી— વ્હાલા,

ભુલામણી મારવાડી— ૧૬

લહેરી લાલછો લટકાળા તું ઓપો મોહન આળા,
મોતીડાં મોંઘા લાવો આ માળમહીં મઢાવો,
ચાલું લટકતી થઈને શેઠાણી,
ચાવી તીજોરીની લાવો (૨)
ભલે પરણીને તજે પ્રીતમજી
ભોળી ભામાને ભમાવો—
પરો અડોસે હીરા મોતી હેઠાની હું લાવું,
લાડીજી સેવક બન જાવું યારો હુકમ ઉઠાવું
માફો ઠાવરીઓ—લેહરી

જુઠો ચતુર ૧૭

હું ખાપરો તું કોડીઓ બની જોડી વીંછીને સાપની
મીઠા મીઠા હસીને પુછવું છે બુધ્ધી કોના બાપની
પોલો સૌ સંસાર તેમાં પરવા કરોનાં પાપની
શ્રી કૃષ્ણ ગીતામાં કહી ગયા છે, છે બુધ્ધી કોના બાપની
સાચાને જુઠું સમજાવું એ વીદ્યા છે આપણી,
મીઠા મીઠા થઈને પુછવું છે બુધ્ધી કોના બાપની.

વીરમણી— ૧૮

હીન્દુ મુસલમીન ભાઈ સંપીને સહુ સાથ રહો,
બેઉના એક તાત સમજી ખુદાનું નામ લહો,
અનેક રૂપે એક છે જ્યાં, પ્રભુ ખુદા ખુદ સહી.
જુજવી ડાળી દીસે પણ વૃક્ષ એક કહો,
તજીને ભીન્નતા ભાઈ સજીદયો એકયતા સબળી,
ચયેલું ભુષણ ભારતનું મન ધરો— હીન્દુ

નાયકાઓ— ૧૯

હાં... .... લાગી કટારી, કાન કારી એ ભારી.
રંગીલો કાન ક્યાં ગયો,
બંસી બજાવી રીઝાવી હડીલો કાન ક્યાં ગયો,
હું રડતી પડી છું રે ઉદાસ અરે હાં મુંઝાવેશું કાનુડો
વીણાના નાદે તેંતો મુજને રીઝાવીને
પહેલે કીધી બદનામરે (૨)
દઇ ઠેલી મૂકેલી રંગીલી રસીલી.
રગીલો કાન ક્યાં ગયો.... .... હાં....લાગી.
ઘુન ઘુન નગ નગ જગત નગ નગ થરકી
જગત કું‍ક થરકી કુંજે રંજ કુંજે રંજે કુંજે......હાં

કસ્તુરી ચતુર ૨૦

પાતળીઆ તારા પ્યારમાં મુજને પરવશ કીધી,
આ ચતુરાએ પણ ચતુરીને કેવી બાંધી લીધી,
જોકે શેર આ સવાશેરની તો જુક્તી જોડ મજાની.
લુંટારો થઇ લુટી લીધી પ્રેમ પરવશ કીધી-- પા.
આંધળો પડી મને બનાવી કરી મશ્કરી માની બહુ
નયન ઇશારે લલચાવી ગઈ મુજને બનાવી- પા.

અંક ૩ જો.

જુઠા ચતુર મુલામણી— ૨૧
ચંદનદસ કસ્તુરી રોકણી

આવી કરી આવી કરી આવી કરી જુઠાભાઈ (૨)
બુદ્ધી કોઈના બાપની જગત બારમા
હારીને આવ્યો છે હાલ ઠેકાણે આ લોભીલાલ (૨)
હે અડબંગજી બજરંગ.
હે બુદ્ધી કોઇના બાપની જગત બારમા

જુઈ-આંગણે ચોરી બંધાવો.
કસ્તુ-વર કન્યા ને પધરાવો,
ચતુ-મધુરાં વાજાં વગડાવો,
જુઠો-ઢીંગ ધતીંગ ઢીંગ ધતીંગ ઢીંગ ધતીંગ
ઢીંગ (૭) આવી કરી

ચંપા— ૨૨

ખીલેલું યૌવન કરમાયે
અંગે અંગ અનંગ ઉભરાયે પસીનાથી વસ્ત્રો ભીંજાયે
કુચ ભારે કમળી કટી લચકે નીવી તુટી જાય
હાય મારી નીવી તુટી જાય—ખીલે
ગાલ તણી સુરખી સુકાયે અધરામૃત અધરોથી જાયે,
મંદ ગતીને નયન નચાવે (૨) દીલે દર્દ થાય—ખીલે

ચંપા-નાયકા— ૨૩

હઠ છોડ સખી ચલ સંગ મેરે,
તોહે બ્રજમે કાન બુલાવત હય.
નહી તુમ બીન વાકો ચેન પડત,
નહી ખાન પાન કછુ ભાવત હય,
વાતો મોર મુગટ નહી પહેનત હય,
નહી અંગ સુગંધ લગાવત હય.
ધેનુ ચરાવન જાત સખી,
મોહે બંશી નાવન ભાવત હય.
કહુ અયેસો હયો તેરો કઠીણુ ભયો,
તોહે લાજ શરમ નહી આવત હય.
જાકો જોગી જન ધ્યાન ધરત,
[illegible] પાર ન પાવત હય.

તારી પ્રતી મૈં ભુલ ગૈયા પ્રભુતા,
તકસીર વો માફ કરાવત હય.
એક બાત ન કહું સજની,
અબ કહું ઇતિનો તસ્લાવત હય.
પ્રીયા માપોસે ભેટ મીલો પ્યારી,
વોતે તે રોહી નીજ ઉઠાવત હય.

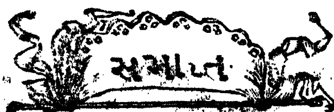
ચંપા— ૨૪

આવો પ્રાણના આધાર મારા હૈયાનાં હાર,
દાસીને રંગમાં રમાડજો,
કામણગારા રઢીયાળા શાણું સુંદર સરદાર,
ચંપાને ચીતથી ચાહજો.

ભદ્રકુમાર—ઝુલામાં સાથે રહી પ્રેમથી ઝુલાવજો,
શાણું સદા વોશુદ્ધ પ્રીતીને નીભાવજો,

ચંપા—કરી ઘાયલ મારી મને પ્રેમની કટાર,
ચંપાને ચીતથી ચાહજો... ... ...આવો

શાન્તિ. શાન્તિ. શાન્તિ.

જાહેર ખબર

—————:૦:—————

નીચેના પુસ્તકો જ્યાં જ્યાં કંપનીનો મુકામ હોય ત્યાંથી રોકડી કીંમતે મળશે

નામ.	કીંમત.
જુલમી જાલમ...	૦—૩—૦
જાળંધર	૦—૩—૦
પ્રભા કુમારી...	૦—૩—૦
અમન ચમન...	૦—૩—૦
કંપટનો કેહર...	૦—૩—૦
વામન અવતાર.	૦—૩—૦
વીર કેશરી...	૦—૩—૦
વસ્ત્રા હરણ...	૦—૩—૦
શ્રી સત્યદેવ...	૦—૩—૦
રા' નવઘણ......	૦—૩—૦
વીર જરાસંધ...	૦—૩—૦
વીર છત્રસાલ...	૦— [illegible]

માલેક શ્રી. બિ. વિ. ના. કંપ

